

5. Верхоглядова Л. М. Интерпритация гематологических исследований / Л. М. Верхоглядова, Л. В. Курганова, Н. И. Миронова и др. // Ветеринарна практика. – № 8. – 2008. – С. 18–23.

УДК 619:616-092.121:636.8

О. І. Крамар, А. А. Антіпов,

Білоцерківський національний аграрний університет

НАУКОВО-ОБГРУНТОВАНА АДАПТАЦІЯ БЕЗПРИТУЛЬНИХ КОШЕНЯТ ДО УМОВ ДОМАШНЬОГО УТРИМАННЯ

За результатами досліджень, проведених нами на базі ветеринарної клініки «Red Fox» (ФОП Фещенко В. В., м. Київ), для адаптації безпритульних кошенят для умов домашнього утримання обов'язково необхідно проводити дегельмінтизацію, знищення ектопаразитів, забезпечити багаторазову дієтичну годівлю.

Ключові слова: безпритульні кошенята, токсокароз, дипілідіоз, сифонаптерози, змішана інвазія.

Щорічне безконтрольне збільшення кількості безпритульних тварин на вулицях населених пунктів сучасної України перетворилося на глобальну проблему для громадян та влади. Безпритульні собаки та коти для людини – це джерело поширення зоонозів, зокрема сказу, паразитарних захворювань тощо, а також небезпека невмотивованої агресії [1].

Суспільство не може байдуже ставитися до таких тварин, тому люди зазвичай поділяються на дві групи, що безперестанно конфліктують – захисників і противників пухнастих безхатченків. Наслідком є постійні непримиренні суперечності між сторонами, що загалом негативно позначається на морально-етичній сфері життя українців.

Метою нашого дослідження було встановити особливості адаптації безпритульних кошенят віком до 4-ох місяців для подальшого домашнього утримання.

Дослідження було проведено нами на базі ветеринарної клініки «Red Fox» (ФОП Фещенко В. В., м. Київ). Ми порівняли показники тварин двох груп – дослідної (безпритульні кошенята, n=5) та контрольної (домашні, які народилися та зростали у квартирі, n=5).

Маса тіла тварин дослідної групи становила $462 \pm 12,41$ г проти $745 \pm 8,24$ г у тварин контрольної групи. За допомогою клінічного огляду безпритульних кошенят, ми встановили у них загальну слабкість, апатію. Шерсть у цих тварин була тьмяна. На шкірі, особливо в ділянках шиї, попереку та черева, ми виявили множинні цяточки коричневого кольору (фекалії бліх), а також живих бліх (*Stenocephalides felis* та *Pulex irritans*). У трьох із п'яти кошенят відмічали гнійний кон'юнктивіт без ознак порушення функції верхніх дихальних шляхів і кишечника. Видимі слизові оболонки (кон'юнктива. ясна), а також язик, шкіра вухних раковин та черева, у дослідних тварин були блідими. Квартирні кошенята були грайливими, жвавими, шерсть густа, очі чисті, апетит хороший, видимі слизові оболонки – насиченого рожевого кольору.

Результати гематологічного дослідження периферичної крові кошенят дослідної групи показало розвиток анемії [2] (табл. 1), яка, на нашу думку, була спричинена життєдіяльністю ектопаразитів (інтенсивність інвазії бліх становила понад 300 екземплярів на одній тварині), а також тривалим голодуванням.

Із першого дня опікування кошенятами їм було призначено дієтичний раціон: молочна манна або вівсяна каша, курячий бульйон та подрібнене м'ясо птиці, до 5 г вершкового масла. Кратність годівлі становила 7–10 разів на добу [3].

Таблиця 1

Гематологічні показники крові кошенят

Показник	Фізіологічний стан	Дослідна група (n=5)		Контрольна група (n=5)	
		1-ша доба	60-та доба	1-ша доба	60-та доба
Еритроцити, Т/л	6,6-9,4	4,04±0,168*	5,9±0,26*	7,1±0,17	7,44±0,33
Гемоглобін, г/л	100,0-140,0	48,5±1,04*	94,14±3,15*	106,5±1,89	111,04±1,89
Лейкоцити, Г/л	10,0-20,0	23,5±0,51*	18,14±1,05	16,95±0,13	16,9±0,28

Примітка: *результати були достовірними при $p \leq 0,05$ порівняно з показниками кошенят контрольної групи.

Для лікування запалення кон'юнктиви ми застосували очні краплі «Офтальмодекс» і «Левоміцетин» – по чергово, 5–6 разів на добу. Оскільки кон'юнктивіт не був ускладнений розладами травлення, вірогідно, його причиною послужив збудник *Chlamydia felis* [4]. Клінічні ознаки як наслідок лікування зникли повністю через 4 доби.

На третю добу від початку адаптації, ми провели купання кожного із кошенят у теплій воді (40–42 °С) з дитячим рідким милом із подальшим висушуванням полотенцем та за допомогою фену. Інсектицидний шампунь ми не використовували з причини ослабленості кошенят. Бліх вибирали вручну та вимивали під душем. Після купання, упродовж 14-ти діб ми щодня проводили ретельне прибирання приміщення, із подальшою дезінфекцією побутовим миючим засобом «Domestos». Через 8 діб було проведено повторне купання, після чого бліх на шкірі тварин вже не знаходили.

Зовнішнім оглядом на поверхні фекалій дослідних кошенят ми виявляли членики цестоди *Dipylidium caninum*, а за результатами дослідження фекалій комбінованим методом Дарлінга у модифікації Котельникова та Хренова, визначили наявність яєць *Toxocara cati*. Тому, на п'яту добу досліду, кошенятам задали антигельмінтик «Паразицид-суспензія» у дозі 1,0 мл/1 кг маси тіла тварини. Препарат не проявив побічної дії. Членики дипілідій виявляли у фекаліях тварин упродовж 10-ти діб після дегельмінтизації. На 14-ту добу, за результатами контрольного дослідження фекалій, збудників гельмінтозів не виявлено.

Через 60 діб усі кошенята дослідної групи досягли маси тіла $1810 \pm 33,16$ г (у кошенят групи контролю цей показник становив $2378 \pm 27,41$ г). Тварини стали жвавими, нормалізувався апетит, успішно розпочалася ювенільна линька. Слизові оболонки поступово набули рожевого кольору. Концентрація гемоглобіну, кількість еритроцитів і лейкоцитів у їх крові практично досягли фізіологічних значень (табл. 1). У цей період було розпочато щеплення проти сказу (2-разово, з інтервалом 3 тижні).

Окрім лікувально-профілактичних заходів, із безхатніми кошенятами проводилась робота по наданню їм необхідних навичок для проживання поруч із людьми – користування туалетним лотком, спокійна реакція на стрижку кігтів, купання та причісування.

Висновок. Адаптація безпритульних кошенят до умов домашнього утримання полягає у подоланні хвороб, які властиві більшості безхатніх тварин. Потрібно обов'язково проводити дегельмінтизацію, знищення ектопаразитів, забезпечити багатократну дієтичну годівлю. Дотримання цих пересторог дозволить людині, без шкоди для власного здоров'я, отримати вірного друга та врятувати тварину від бродячого існування.

Бібліографія

1. Електронний ресурс: http://www.veskyiv.ua/Zoo_Veterinarija_Veterynarna_dopomoga_poslugu/.
2. Мотузко Н.С. Физиологические показатели животных: справочник / Н.С. Мотузко, Ю.И. Никитин, В.К. Гусаков, В.Ф. Пинчук и др. – Минск: Техноперспектива, 2008. – 95 с.
3. Хаткина Н.В. Короткошерстные кошки. Ласковые любимцы вашего дома / Н.В. Хаткина. – Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2006. – 240 с.
4. Инфекционные болезни собак и кошек. Практическое руководство / Под ред. Я. Рэмси, Б. Теннант. – М.: ООО «Аквариум-Принт», 2005. – 304 с.

УДК 619:616.995.429.1:636.7

І. В. Коваленко, А. А. Антіпов

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТІВ БУТОКС-50 ТА ЕКТОСАН ДЛЯ ДЕЗАКАРИЗАЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ ВІДНОСНО *DEMODEX CANIS*

За результатами досліджень, проведених нами на базі «Пункту швидкої допомоги тваринам» (м. Боярка, Київська обл.), було встановлено ефективність засобів бутокс 50 та ектосан. Так, завдяки двократній обробці стін та підлоги у вольєрах, де утримувались собаки, інвазовані *Demodex canis*, інтенсивність бутоксу 50 склала $85,0 \pm 4,58$ %, а ектосану – 100 %.

Ключові слова: дезакаризація, бутокс-50, ектосан, собаки, демодекоз.

Для боротьби з акарозами собак не достатньо тільки лікування інвазованих тварин [1, 2]. Житлові приміщення, вольєри та клітки для утримання домашніх м'ясоїдних, а також двори приватного сектору, контаміновані кліщами, залишаються стаціонарним джерелом інвазії. [3]. Тому надзвичайно важливим є застосування дезінвазійних засобів під час та після лікування тварин, інвазованих акариформними кліщами.

Демодекоз – поширена в Україні та світі хвороба тварин, яку спричиняють акариформні кліщі роду *Demodex* [4].

Метою нашої роботи було порівняти акарицидну ефективність препаратів бутокс-50 (АгроЗооВет О.Л.КАР.) та ектосан (ТОВ «Бровафарма») для знищення *Demodex canis* на поверхнях об'єктів навколишнього середовища. Виробники обраних акарицидних засобів вказують, що їх варто застосовувати не лише для обробки поверхні тіла тварин, але і для приміщень та предметів догляду за хворими.

Ефективність акарицидів різної концентрації *in vitro* визначали в умовах лабораторії паразитології БНАУ при кімнатній температурі (+18–20°C) у 5-ти повторностях. Зішкрібки зі шкіри інвазованих собак поміщали у чашки Петрі, застелені фільтрувальним папером. Розчини акарицидних засобів попередньо вносили по 10 крапель на фільтрувальний папір. Життєздатність кліщів визначали через 2, 12 та 24 год. мікроскопуванням.

Для апробації засобів в умовах приміщень для утримання собак з демодекозом на базі «Пункту швидкої допомоги тваринам» (м. Боярка, Київська обл.), підлогу та стіни вольєрів обробляли розчинами досліджуваних препаратів аерозольно, по 0,2 л на 1 м² поверхні без попереднього механічного очищення. Змиви з поверхонь виготовляли в контрольних та оброблених акарицидними розчинами приміщеннях (через 24 год.). Повторно обробляли через 24 год., після чого знову відбирали проби ще через 24 год.